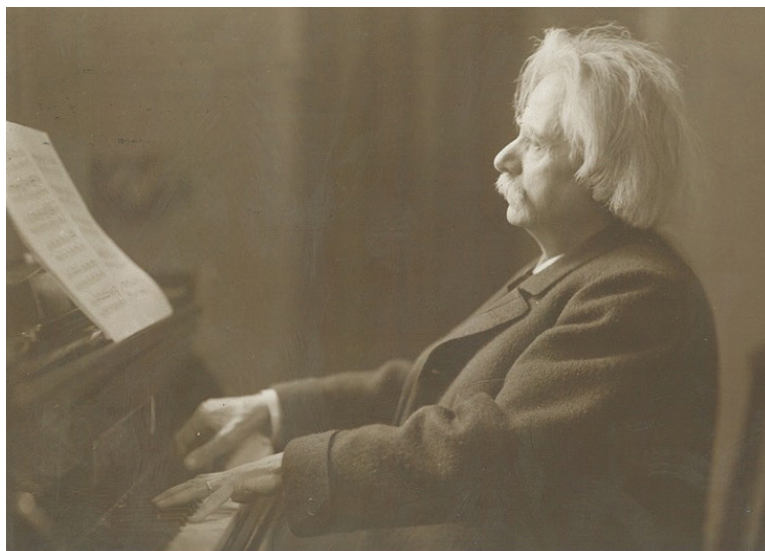

Typisk norsk, eller typisk Grieg?

Musikken hans var populær mens han levde, og den spilles fortsatt over hele verden. Hans pianokonsert er en av de mest spilte, samtidig som han har skrevet enkle, små stykker som selv amatører kan spille i sitt eget hjem. Det er ingen overdrivelse å hevde at Edvard Grieg er vår aller viktigste komponist gjennom tidene. Men hvem var denne mannen, og hva er spesielt med musikken hans?

På 1800-tallet var norske kunstnere opptatt av å bygge en nasjonal identitet. Edvard Grieg bidro til dette ved å bruke innslag av norsk folkemusikk i musikken sin.

Edvard Grieg ble født i Bergen i 1843. Det var spesielt etter anbefaling fra den berømte fiolinisten og komponisten Ole Bull at han som 15-åring ble sendt ut av landet for å studere musikk, først i Leipzig; litt senere i København. Grieg selv trivdes ikke særlig godt med musikkstudiene, og på flere måter ble disse årene en kamp for den unge mannen. Mot slutten av 1860-årene ble Edvard Grieg interessert i norsk folkemusikk – noe som skulle sette preg på veldig mye av musikken han senere kom til å skrive. Grieg døde i Bergen i 1907, 64 år gammel, og regnes i dag som en nasjonalromantisk komponist.

Edvard Grieg skrev musikk for mange ulike besetninger. Selv om han blant annet har en svært berømt pianokonsert, der pianoet spiller sammen med et helt orkester, kjenner vi ham best som en komponist av mindre stykker, for eksempel stykker for bare piano. Grieg var svært dyktig med akkorder, og musikken hans beskrives ofte som fargerik. I stykket «Haugelåt» fra *Slåtter* kan du høre hvordan han setter sitt eget preg på en hardingfeleslåt – folkemusikk som Grieg hadde fått nedtegnet etter spelemannen Knut Johannesen Dahle. I begynnelsen er det enkle akkorder, men i den rolige midtdelen kan man virkelig høre Griegs evne til å skape rike, avanserte klanger.

Det er særlig ett motiv som går igjen i Griegs musikk. Det er en slags signatur med bare tre noter, som kalles det griegske ledemotiv. Pianokonserten, den såkalte a-mollkonserten, begynner med dette motivet, og er kanskje det mest kjente eksempelet på denne musikalske signaturen. Noen hevder at også dette er hentet fra norsk folkemusikk. Griegs musikk blir ofte omtalt som veldig norsk, men det er viktig å være klar over at det man tenker på som norsk, noen ganger egentlig bare er griegsk. Et eksempel på dette er hans «Morgenstemning», som mange forbinder med norsk natur, men som egentlig var Griegs måte å skildre en soloppgang langs Afrikas kyst på.

Musikken til Grieg var en viktig stemme i den nasjonale oppblomstringen i Norge på 1800-tallet, der forfattere, malere og andre kunstnere lette etter det norske, for at vi skulle framstå som en egen nasjon. Men musikken hans ble også viktig i utlandet. Mange mener at Griegs måter å bruke akkorder på ble en inspirasjon for de franske komponistene i begynnelsen av 1900-tallet, som også etter hvert ble kjent for å skrive fargerik musikk. Det er altså ikke uten grunn at Edvard Grieg har blitt stående som vår viktigste komponist gjennom tidene.

nasjonalromantisk, nasjonalromantikken: En periode på 1800-tallet der man var opptatt av å trekke fram det som er typisk norsk, for eksempel natur, diktning, musikk og språk.

akkord: Flere toner spilt samtidig, for eksempel på et piano. En enkel akkord består av tre toner, mens avanserte akkorder kan bestå av opptil 6–7 forskjellige toner.

motiv: Liten del av en melodi. Det griegske ledemotivet med noteeksempel i a-moll.

Kilder:

Benestad og Schelderup-Ebbe: *Edvard Grieg – mennesket og kunstneren*. 2. utgave. 1990
Store norske leksikon: Edvard Grieg, snl.no/Edvard_Grieg